

een kapellekensbaan

Hilde Metz | Rik Bosteels | Stefan Martens

de catalogus

Een kapellekensbaan, tentoonstellingsproject | fietsroute

Een kwalitatief cultureel zomerproject met een sterk gemeenschapsvormend accent, dat was de opdracht. Het resultaat bestaat uit drie schitterende tentoonstellingen, met elkaar verbonden door een prachtig landelijk fietstraject. Bovendien biedt elk van de locaties een gevarieerd programma waarin zowel geschiedenis, muziek als literatuur aan bod komen. Een initiatief dus waar ieder zijn gading wel in moet kunnen vinden.

Het fietstraject maakt voor een deel gebruik van de bestaande *Kapellekes*-fietsroute, waardoor het parcours voor het grootste deel bewegwijzerd is. Het deeltraject is niet te lang zodat het ook de gelegenheidsfietsers kan aanspreken. Geoefende fietsers kunnen de uitstap gemakkelijk uitbreiden tot de volledige *Kapellekesroute* en/of aansluiten op andere fietsroutes via de gekende knooppunten.

De drie tentoonstellingsruimten, waarvan twee neogotische kapellen, bevinden zich elk in een historisch gebouw zodat ook erfgoedliefhebbers in het project hun gading vinden. Bovendien hebben al deze gebouwen een culturele functie. Het is de bedoeling dat het project de laagdrempeligheid van de locaties en de activiteiten die er plaatsvinden benadrukt.

Een kapel roept in de eerste plaats religieuze herinneringen op en in het kader van een gemeenschapsvormende activiteit, zeker in onze hedendaagse multiculturele samenleving, is dat

geen evidente context. Toch is de locatiekeuze zeer bewust genomen. Zeker beide kloosters die o.a. instonden voor onderwijs en ouderlingenzorg, maar ook het kasteel waren in het verleden belangrijke gemeenschapsvormende en -ondersteunende actoren.

Alle ruimten werden intussen van hun religieuze functie ontdaan. Alleen de huiskapel van Cortewalle heeft nog een quasi authentieke inrichting. Maar alleen al de glasramen en de ruimten zelf roepen in elk van de kapellen een sacrale sfeer op. Moeilijk voor een kunstenaar om op in te spelen, maar tegelijk ook een dankbare uitdaging. Dit gevoel benadrukt zo op een delicate wijze het mystieke element dat onlosmakelijk met kunst verbonden is. Kunst en religie zijn in alle tijden en in alle culturen steeds onlosmakelijk met elkaar verbonden geweest, ofwel als bondgenoten ofwel als tegenpolen. Bondgenoten en tegenpolen, zo zou men ook de drie kunstenaars kunnen omschrijven die zowel qua stijl, leeftijd en discipline van elkaar verschillen.

Hilde Metz beoefent als geen ander de kunst van het weglaten. Ze streeft naar eenvoud en harmonie in monumentale textielen. Zij kiest voor werken die de eigenheid van de ruimte benadrukken en tegelijk aansluiten bij de meditatieve sfeer van de ingetogen kapel van Vrasene.

Stefan Martens interpreteert als schilder de bestaande inrichting van de kapel van Cortewalle. Hij improviseert met audiovisuele technieken om tot een performance te komen die een zeer persoonlijke verwerking is van de indruk die deze intieme kasteelkapel op hem maakt.

Rik Bosteels palmt de indrukwekkende kapel van Melsele in. Zijn onderwerpen staan inhoudelijk in schril contrast met de gestrengheid van de gigantische witte ruimte. De perfecte abstracties en de delicate transparante aquareltechniek waarmee ze worden uitgevoerd, creëren een echo van de glasramen die hoog boven de werken de lichtinval bepalen. Een perpetuum mobile en een subliem staaltje schilderkunst.

Het omkaderingsprogramma is een groeiend gegeven. In kasteel Cortewalle loopt elke zondagnamiddag een voorleesmarathon van Louis Paul Boons *De Kapellekensbaan*. Er wordt in Vrasene op saxofoon, fluit en piano gemusiceerd. Melsele is dan weer een uitgelezen plek voor orgelconcerten.

Ontdek de diversiteit in dit genereuze aanbod. Ontdek het werk van drie Wase kunstenaars. Maak kennis met de geschiedenis van Beverse kapellen en kapelletjes. Laat u verrassen. Geniet van de zomer in Beveren!

Heidi Beck

schepen van Cultuur

Hilde Metz

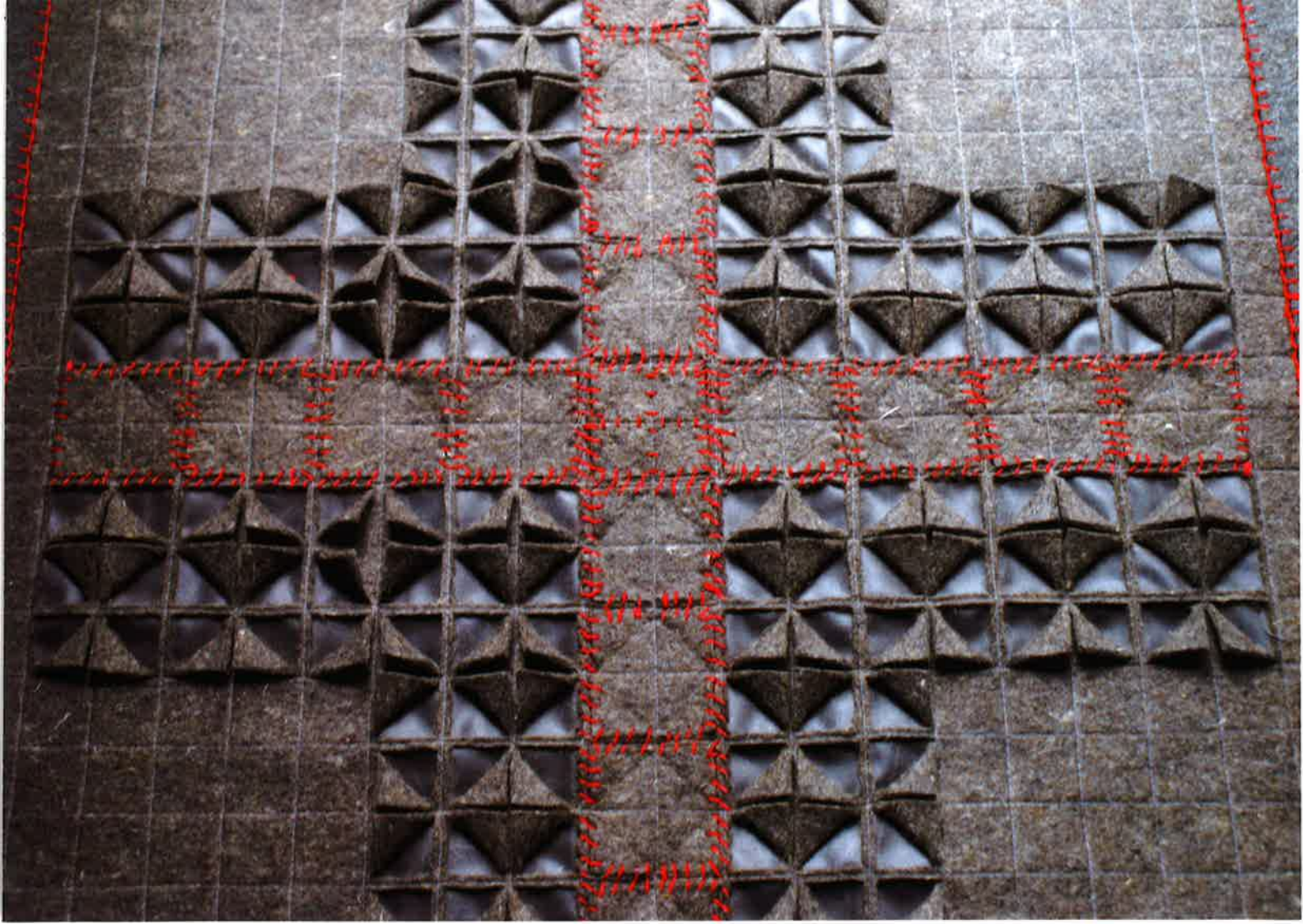
Schoonheid en troost

Ik tracht steeds schoonheid te scheppen die aangrijpt.

We hebben niet alleen nood aan materiële schoonheid, maar vooral aan dat wat deze schoonheid teweegbrengt in ons wezen.

Schoonheid opent andere perspectieven.

Het schilderij van Albert Ciamberlani domineert de ruimte in de kapel. Ik heb daarom een aantal creaties geselecteerd die refereren aan het kleurenpalet van dit werk. Aan de linkerwand vindt de bezoeker veertien *zachte haltes*, speciaal gecreëerd voor deze tentoonstelling. Het effen grijs van het vilt en de rode draad verwijzen naar kasseien en het hechten van de wonden.

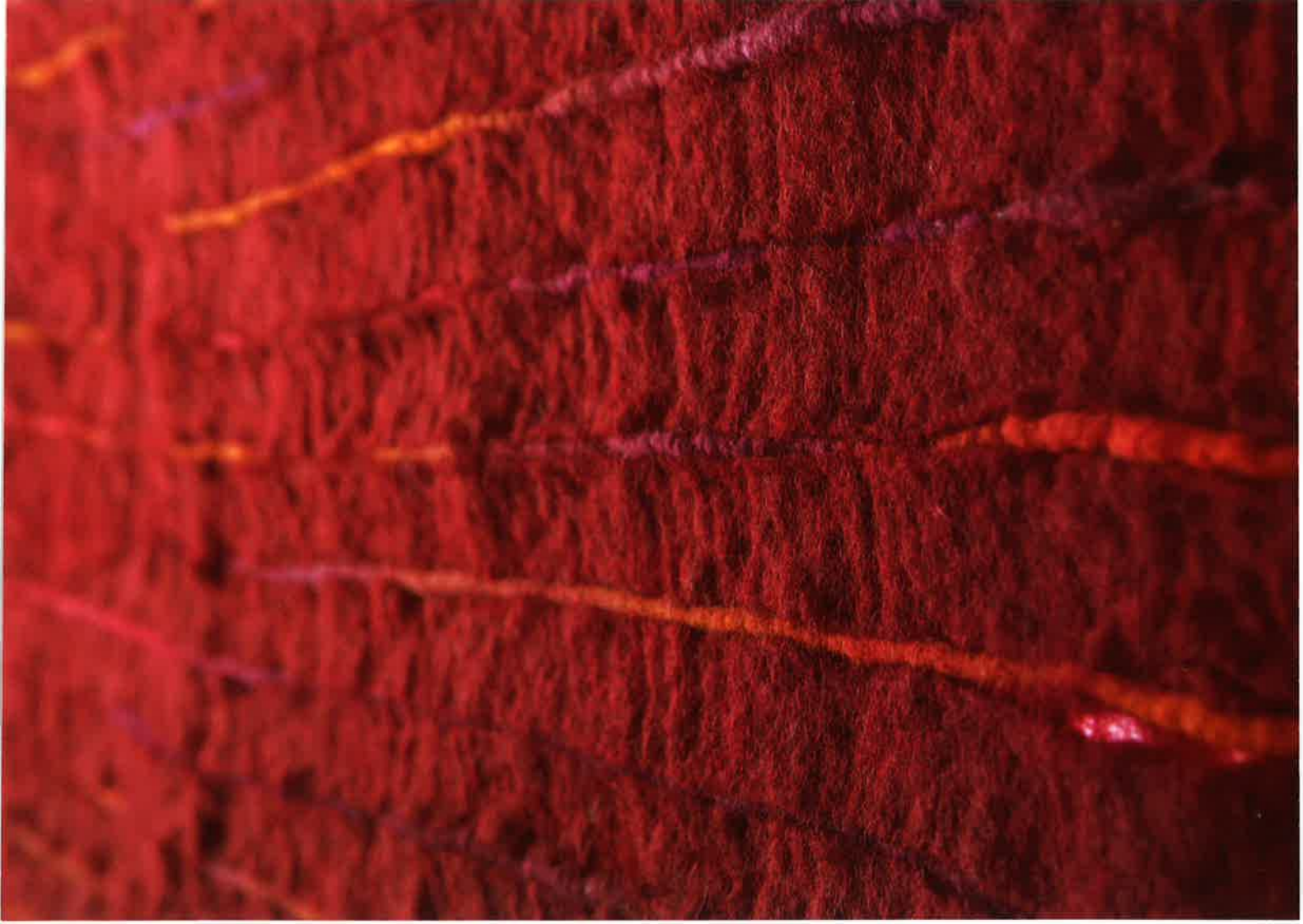

“De doeken gebaseerd op vilt zijn nog meer uitgepuurd, vergeestelijkt. Hilde zoekt steeds dieper naar de loutere essentie. De kleuren ogen gedempt. ... We krijgen ogenschijnlijk minder te zien, wat ons meer geeft, omdat de toekijker stof krijgt aangereikt voor eigen bezinning, invulling, exploratie.

Het zijn stille, visueel-muzikaal ritmische structuren die de minimaliteit niet schuwen en sterk getuigen van een evolutie van vele jaren...”

[Jan Walgrave, ereconservator Provinciale Musea Antwerpen, 10 oktober 2006, naar aanleiding van de tentoonstelling *Stof tot nadenken* van Hilde Metz]

Rik Bosteels

Meubelontwerper – interieurarchitect – aquarellist.

Ik ben er mij terdege van bewust dat een landschap of een vaas met bloemen schilderen vandaag niet spectaculair meer overkomt. Een schilderij met aan de lijst een wiel gemonteerd of een vogelkooitje op een paneel dat is [was] nieuw, dat geeft spektakel!

En toch is de norm *nieuw* ook voor mij belangrijk. *Nieuw* blijft een stap in het expressief zijn. Elk kunstwerk is en moet een experiment blijven, anders is het dood geboren. Spektakel daarentegen is vergankelijk en zelfs niet levensvatbaar. Om echt vernieuwend te zijn moet men wat voorafgaat kennen en vooral *verworven* hebben. Zoals een wetenschapper vertrekt vanuit het verworvene en vandaar verder uitdiept en opbouwt naar het onbekende.

Landschapsschilderkunst is helemaal iets anders dan een topografische weergave van wat men ziet. Het schilderen blijft in de eerste plaats een *creatieve* bezigheid, namelijk het herscheppen van een andere, een nieuwe wereld. Een op zoek gaan naar een zuivere harmonie van vormen, kleuren, perspectief, licht en alles wat we aanvoelen, zien en misschien vooral naar dat wat we *niet zien*.

Echte schilderkunst bezit de magische kracht om op een plastische manier zaken weer te geven die geen vorm hebben zoals geur, onrust, hartstocht, sfeer, liefde, haat enzovoort.

De lucht die we dan weergeven is niet meer een blauw vlak met of zonder wolkjes maar een lucht die men kan inademen. Dan wordt een landschap als muziek. Een landschap wordt een gedicht.

Daarom blijft deze kunstvorm me inspireren en boeien.

KUNST ALS VOORDURENDE ONTDEKKINGSTOCHT

Naast mijn beroep als meubelontwerper en interieurarchitect ben ik een gedreven landschapsschilder gebleven. *Un vrai peintre en plein air* en toch met een duidelijke evolutie. Ik heb kunnen ervaren dat we beter moeten leren *kijken* om beter te kunnen *zien*. Wanneer men een gezichtspunt heeft gekozen om een landschap te schilderen, blijft men soms uren gefixeerd naar dat stuk natuur kijken en vooral observeren. Met verwondering ontdekt men dan dat na een zekere tijd alles er anders uit gaat zien dan na de eerste aanblik.

De natuur geeft zijn geheimen - in vorm, kleur en sfeer - slechts langzaam prijs.

ONTDEKKEN VRAAGT TIJD EN INSPANNING

Een mijlpaal in de evolutie van mijn denken was zeker een tocht door de ongerepte natuur in een Zuid-Afrikaans oerwoud. Hier werd ik rechtstreeks geconfronteerd met de oerkrachten van ons bestaan: water en licht als hoofdbestanddeel en daarbij de levensdrang, de wil om te leven en te overleven, de energie die ik wel God zou durven noemen. Schoonheid, waarvan ik al lang het wezen en de oorsprong zocht, kreeg ik er zo maar gratis bij.

De vraag werd nu pertinent: hoe kan ik zo iets als kunst verwerken?

DE HORIZONT VOORBIJ!

De studie van de menselijke figuur werd plots een nieuwe uitdaging. Het intens studiewerk gaf na een zekere tijd toch een gevoel van verzadiging.

Door te ontdekken dat de menselijke naaktfiguur te herleiden is tot eenvoudige geometrische vormen, lag de weg open naar een constructivistische vormtaal. Automatisch komt men tot de merkwaardige vaststelling dat figuratie en non-figuratie zeer dicht bij elkaar liggen en soms moeilijk te scheiden zijn.

De oeverloze conflicten tussen deze twee denkwerelden zijn hierdoor plots verdwenen en er ontstaat een sfeer van *passificatie*.

Het opent plots een wereld met andere mogelijkheden, inzichten en perspectieven. Het gaf me het gevoel dat ik, na grote inspanningen, een berg had beklommen en voorbij de horizon een nieuwe wereld had ontdekt. Een nieuwe wereld met een andere vormtaal, met andere expressiemogelijkheden, verlost van heel wat ballast.

Onbetreden paden mogen ontdekken gaf me met andere woorden een meer direct expressiemiddel.

En toch blijft de essentie het zelfde: het ontdekken van een nieuwe en betere wereld.

Hierdoor krijgen alle kunstwerken een ideologisch draagvlak, enkel zichtbaar wanneer men op dezelfde golflengte heeft afgestemd. Soms zit het verscholen achter een boeket bloemen of in de schaduw van een landschap, of open en bloot bij een abstract werk, of het wordt verteld door een clown in het levenscircus.

De geadresseerde kan de omslag openen of niet. Hij is vrij om, ja dan neen, deelgenoot te worden aan de denkwereld en het gevoelsleven van de kunstenaar.

Stefan Martens

Geluid : Joeri Dobbeleir

In ons digitaal tijdperk koester ik de indruk dat meer en meer toeschouwers moeite hebben met het lezen van de taal *Schilderkunst*. Een schilderij geeft eigenlijk een stilstaand eindresultaat van een bewegend creatieproces. In deze laatste laag vindt men sporen van de weg die al schilderend bewandeld werd. Die weg is het meest fascinerende moment. Vlekken vallen samen en beginnen iets uit te beelden.

Om de kijker hierin te betrekken, kan je in *real-time* schilderen, maar ook een 'schilderfilm' zou kunnen vervoeren naar de creatie.

Op het altaar ziet u in het rechterpaneel een Jezus in zijn kindertijd. De schilder Ernest Wante koos hiervoor als model zijn zoon Paul Wante, die later op zijn beurt ook het penseel hanteerde.

In de projectie ziet u als model Mattis Martens, de zoon van ondergetekende, Stefan Martens.

Probeer vooral te genieten van het visioen dat Amor brengt. Puur esthetisch. ['AISTHÈSIS' betekent 'zintuiglijke gewaarwording.'] Dus zonder vooringenomenheid, zonder waardeoordeel, gewoon niet denken en enkel kijken.

Als u kijkt met de fascinatie van een kind, bent u voor mij een engel.

Voor Stefan Martens is schilderkunst de wiskunde van het beeld, de kern, het labo, de essentie.

In zijn beeldend werk komt schilderen sinds enkele jaren ook naar voren als denkwijze en in andere media: video, live schilderen...

"Verf bepaalt de vorm, de mens de inhoud."

Hilde Metz

CV

Algemene artistieke opleiding.

Lerares aan de Academie voor Schone Kunsten Sint-Niklaas

Oprachten in openbare gebouwen en in particulier bezit.

Tentoonstellingen in binnen- en buitenland.

Eigen galerie als tentoonstellingsruimte in het historisch centrum van Antwerpen.

Sinds midden jaren zeventig bezig met textiel, bedoeld als ruimtelijke integratie, aan de wand of als zelfstandig element in de ruimte.

Experimenteren met de mogelijkheden van textiel, soms in combinatie met rubber.

Vernieuwende, hedendaagse materialen uitdiepend, vertrekkend vanuit de eigenschappen die ze reeds bezitten.

Afwijkende technieken onderzoekend. Ordenend en vooral reducerend tot heldere, eenvoudige vormen.

Een subtiele symbiose opbouwen door mathematisch ritme.

Door kleurgebruik een sfeer bepalen.

Een dialoog tussen structuur en ritme waarbij het repetitieve getransponeerd wordt tot een eigen vormtaal.

Rik Bosteels

CV

- opleiding** Vakopleiding aan het Hoger Instituut Sint-Lucas Gent en Brussel.
Kunstopleiding; tekenen, schilderen en beeldhouwen in dezelfde school. 1948-1954.
Figuurstudie aan de Stedelijke Academie voor Schone Kunsten Sint-Niklaas. 1998.
- beroep** Meubelontwerper, in het familiebedrijf.
Leiding van een eigen meubelatelier (ebenisterie).
Interieurarchitect; ontwerper vooral in de particuliere sector en tevens gespecialiseerd in kerkmeubilair. o.a. in talrijke parochiekerken en scholen, in de parochiekerk te Melsele, in Gaverland, de abdij van Chevetogne en in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal te Antwerpen.
- bijberoep** Aquarellist sinds 1948, enkele individuele tentoonstellingen, Aquarel in België en deelname aan meer dan 40 groepstentoonstellingen.
- belangstelling** Voor alle vormen van beeldende kunsten.
Lid adviesraad Stedelijke Academie voor Schone Kunsten Sint-Niklaas
Gewezen lid Stedelijke commissie voor de Musea en Schone Kunsten van de stad Sint-Niklaas.
Erevoorzitter Koninklijke Kunstkring Lucasgezellen.
Voorzitter van de vzw Kunst in de Stad te Sint-Niklaas.
Initiatiefnemer en coördinator van verschillende projecten rond kunst als therapie voor gevangenen in Dendermonde, Antwerpen en Brugge.

Stefan Martens

CV

Meester in de Beeldende Kunst

- tot 1996 Dé Kunsthumaniora – Antwerpen [Toegepaste Beeldende Kunst]
1997-2001 Sint-Lucas-Instituut – Gent [optie Vrije Kunsten: Schilderkunst – Atelier Moerman]
- 2002 Kamer 12 – Sint Lucas – Gent [groep]
HUMUS – Ingelmunster [groep]
Galerij KoenArt Watou [permanentie]
- 2003 KN10-galerij – Antwerpen [solo]
HUMUS 2 – Bornem [groep] cultuurcentrum Ter Dilft
Grand Tour Happening
Museum Schone Kunsten – Gent [groep]
Remy toren – Leuven [groep]
- 2004 Groeningemuseum – Kortrijk [groep]
L'Homme Armé – project met Stephan Vanfleteren, Warre Borgmans, Polyfoon Ensemble, Carolus-Boromeuskerk – Antwerpen
ontvangt een gewone werkbeurs van de Vlaamse Gemeenschap
- 2005 neemt tijd om te ontplooiën, weinig of geen tentoonstellingen
- 2006 Di me te Nombre – Zwevegem [groep] met werk van oa. Benoit van Innis, Herr Seele, Fred Bervoets
- 2007 Hommage à Fred Bervoets – Antwerpen – Muhka
Tournée générale – Melsele – organisatie cc Ter Vesten

woont en werkt in Melsele

www.stefanmartens.be

Colofon

Het tentoonstellingstraject *een kappellekensbaan* is een project van het cultuurcentrum Ter Vesten. Het werd gerealiseerd op drie locaties met werk van de kunstenaars Hilde Metz, Rik Bosteels en Stefan Martens. De gidsenvereniging van Beveren en de Gemeentelijke Academie voor Muziek Woord en Dans boden samen met een aantal individuele vrijwilligers hun medewerking aan voor toezicht en omkadering. Het project werd gerealiseerd in het kader van Beveren Zomert.

De catalogus werd samengesteld door Stefan Martens, Gert Strybos en Christl Van den Broucke. De vormgeving werd verzorgd door Stefan Martens. Rik Van Daele nam de eindredactie voor zijn rekening. De tentoonstelling loopt van 6 juli tot en met 24 augustus 2008 in de kapellen van OC 't Klooster te Vrasene, OC Boerenpoort te Melsele en van het kasteel Cortewalle te Beveren.

2008/7141/4

© Cultuurcentrum Ter Vesten, 2008

een kapellekensbaan

info: 03 750 10 00 - www.beveren.be/tervesten - tervesten@beveren.be
organisatie: CC Ter Vesten, Gravenplein 2 - 9120 Beveren

Pioneer

